

**ТЕМА: «ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ АПТЕЧНОЇ МЕРЕЖІ В
УКРАЇНІ»**

ЗМІСТ

	Стор.
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
Вступ	4
Розділ 1. ХАРАКТЕРИСТИКА ФАРМАЦЕВТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ	6
1.1. Структура та роль фармацевтичного ринку в Україні	6
1.2. Правове регулювання фармацевтичного забезпечення населення України лікарськими засобами та виробами медичного призначення	13
Розділ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ АПТЕЧНОЇ МЕРЕЖІ В УКРАЇНІ	18
2.1. Місце аптечних мереж на фармацевтичному ринку та їх класифікація	18
2.2. Особливості функціонування аптечних мереж в Україні	19
Висновки	28
Список використаних джерел	30

ВСТУП

Однією з найважливіших завдань, що проводяться державною політикою, є охорона здоров'я (ОЗ) її громадян шляхом забезпечення ефективного функціонування системи ОЗ, спрямованої на зростання рівня і якості життя населення, збереження його працездатності. Однією з центральних складових системи ОЗ є фармацевтична галузь країни, в зв'язку з чим різні аспекти її функціонування і розвитку є предметом досліджень вчених всіх країн світу. З огляду ж на той факт, що сучасна фармація відноситься до найбільш високотехнологічних і наукомістких секторів економіки і при відповідних умовах може стати локомотивом інноваційного розвитку країни, проблематика напрямків і умов її розвитку викликає постійне зростання інтересу до неї з боку як науковців, так і практиків [5].

Об'єкт дослідження – АМ України, а саме мережа «...».

Предмет дослідження – дослідження розвитку фарм. ринку та безпосереднє місце великих АМ в ньому.

Методи дослідження. У роботі використано аналіз спеціальної науково-методичної літератури, нормативно-правових документів у галузі ОЗ, інтернет-ресурсів, науковий аналіз основних понять дослідження, моніторинг, системний, ситуаційно-логічний, маркетинговий і графічний аналіз.

Теоретичне значення проведеного дослідження полягає в тому, що в ньому зроблено аналіз розвитку АМ в Україні.

Структура і обсяг роботи. Робота викладена на 32 сторінках комп'ютерного тексту, складається з вступу, 2-х розділів, висновків, списку використаних джерел. Робота містить 1 таблицю та 6 рисунків. Бібліографічний покажчик включає 31 джерел.

РОЗДІЛ 1

ХАРАКТЕРИСТИКА ФАРМАЦЕВТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

1.1. Структура та роль фармацевтичного ринку в Україні

У світі відомо понад 20 тисяч найменувань ЛЗ і понад 100 тисяч лікарських препаратів, що наявні на аптечному ринку (АР). До кінця минулого століття обсяг продажів ЛЗ у світовому масштабі перевищив межу в 300 млрд доларів США. Однією з причин зростання споживання ЛЗ є збільшення урядами багатьох країн асигнувань на національні програми ОЗ, зокрема на боротьбу з соціально значущими хворобами (список таких програм очолюють серцево-судинні захворювання) [22].

Відповідно до окреслених методів здійснимо загальний огляд АР.

В загальному обсяги аптечних продаж (АП) всіх категорій товарів «аптечного кошика» за 9 міс 2022 р. склали 90,5 млрд грн та в порівнянні з минулого року аналогічним періодом зменшилися на 6,4%. Обсяги продаж скоротилися у натуральному вираженні на 26,8% та склали 939 млн упаковок. В доларовому еквіваленті динаміка АП також демонструє зниження на 15,6%, а близько 3 млрд дол. США становлять обсяги продажу (рис. 1.1).

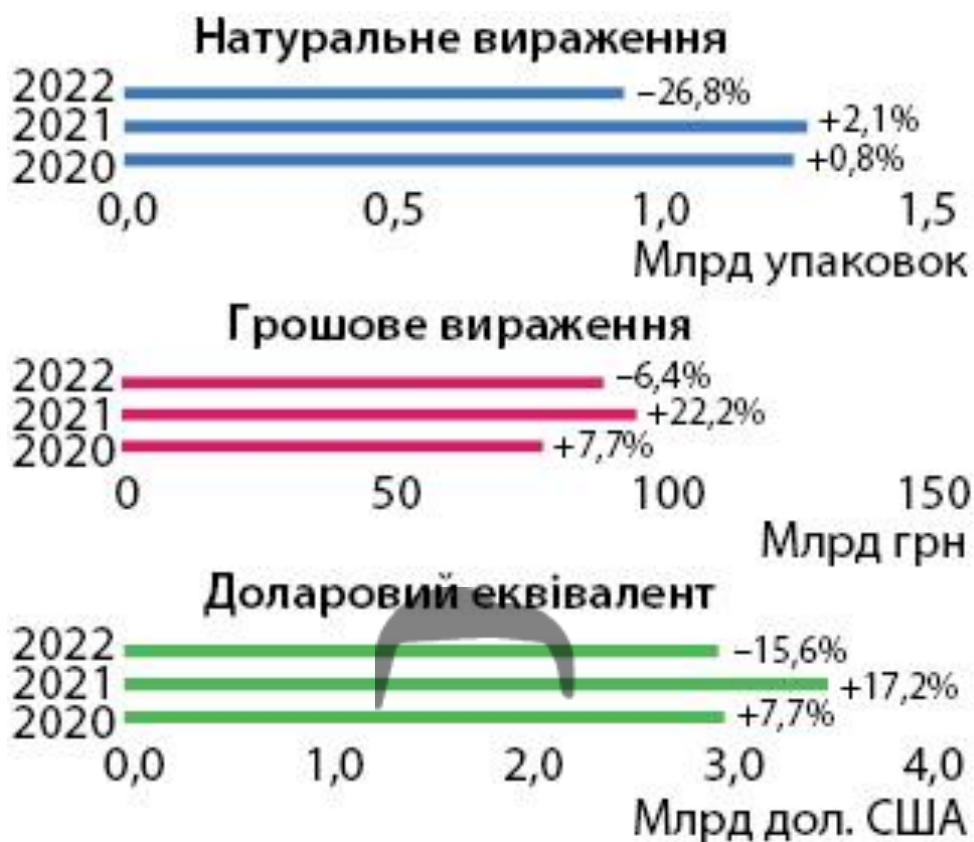

Рис. 1.1. Обсяги в грошовому та натуральному вираженні роздрібної торгівлі товарами «аптечного кошика» та в доларовому еквіваленті

Зменшення обсягів АП і в грошовому і в натуральному вираженні для всіх категорій товарів «аптечного кошика» фіксується. При цьому для ЛЗ є нижчими темпи спаду в порівнянні з іншими категоріями, а сегмент медичних виробів зазнав найбільших втрат. Загалом на АР у структурі АП товарів зарубіжного та українського виробництва відзначається незначний зсув порівняно з аналогічним періодом минулого року у бік вітчизняних препаратів (рис. 1.2). Проте зміна часткового співвідношення в розрізі категорій є не однозначною [2].

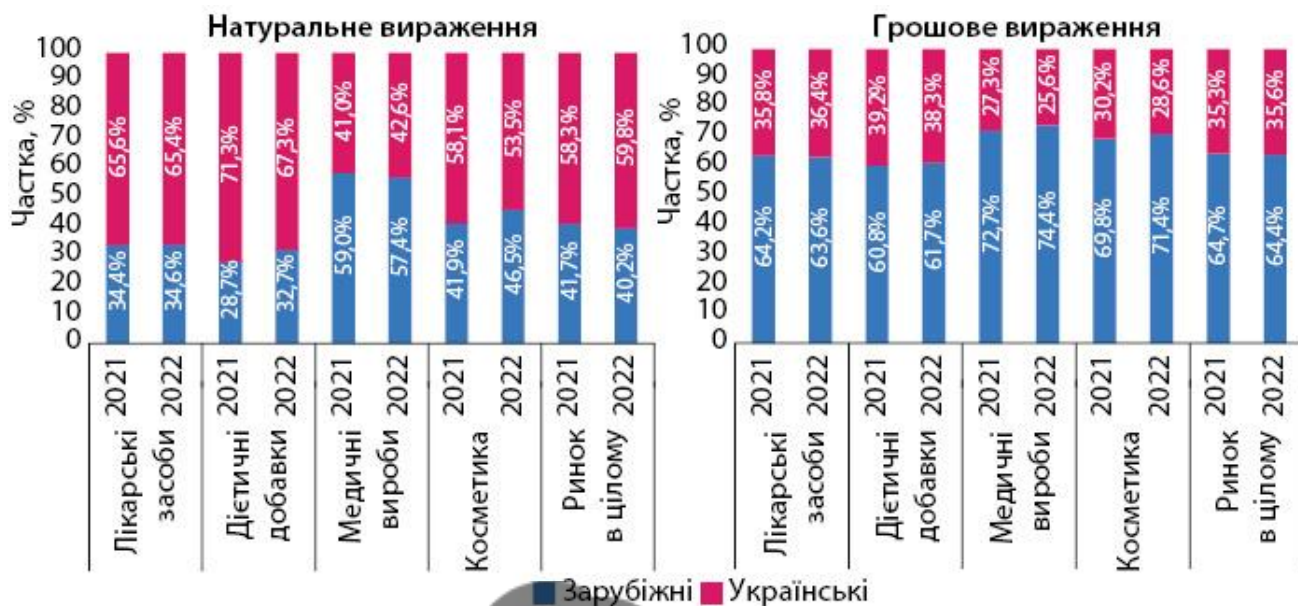

Рис. 1.2. Структура АП товарів «аптечного кошика» зарубіжного та українського виробництва в натуральному і грошовому вираженні

Щодо стосується структури АП в розрізі категорій товарів «аптечного кошика», слід відмітити, що фіксувалося суттєве збільшення в загальній структурі АП частки ЛЗ на початку війни та зменшення частки дієтичних добавок. Однак структура АП з плином часу поступово повертається до показників довоєнних часів (рис. 1.3).

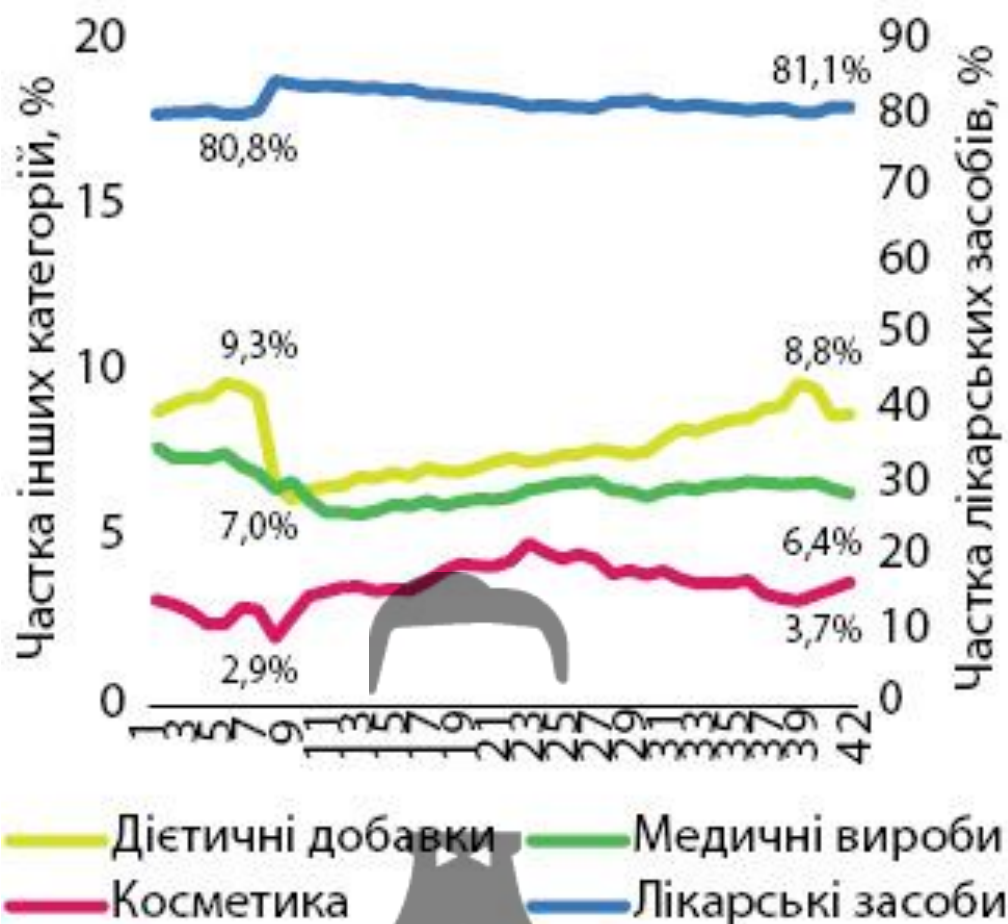

Рис. 1.3. Динаміка за підсумками 1–42-го тижня 2022 р. питомої ваги різних категорій товарів «аптечного кошика» в грошовому вираженні

Обсяги роздрібного продажу ЛЗ за підсумками 9 міс 2022 р. склали 634,8 млн упаковок та 74,3 млрд грн. 5,3% в гривневому вираженні становлять темпи зниження, а у натуральному — 18,3%.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ АПТЕЧНОЇ МЕРЕЖІ В УКРАЇНІ

2.1. Місце аптечних мереж на фармацевтичному ринку та їх класифікація

В Україні в середині 90-х років ХХ ст. з'явилися перші АМ. Всі вони практично будувалися на основі старих аптечних традицій та переймали досвід західних АМ. Вся аптечна торгівля на той час умовно розподілялась між приватними підприємцями та державними аптеками, які мали одну або дві аптеки. На даний час ситуація суттєво змінилася. На фарм. ринку в основному діють мережеві аптеки, які й визначають його наступну динаміку та тенденцію. Характерною ознакою розвитку торгівлі АМ на сьогоднішній день є надання послуг та диверсифікація асортименту. Швидке зростання парафармацевтичної продукції спостерігається у товарообігу сучасних АМ. Цьому сприяє розвиток відкритої форми торгівлі, фарммаркетів. Відпускаються лише не рецептурні ЛЗ і продаж ЛЗ у них здійснюється в режимі відкритого доступу [30].

На даний час в Україні функціонує понад 50 АМ. Їх частка коливається залежно від регіону і становить від 25 до 30% від загального обсягу АП. Саме мережеві підприємства як регіонального, так і національного рівня покривають більше 50% роздрібних продаж.

АМ можна розділити на певні типи:

- малі мережі, що мають 1–5 торговельних точок;
- середні мережі включають 6–10 торговельних точок;
- великі мережі володіють 11–24 торговельними точками;
- мегамережі мають більше 100 торговельних точок.

Існує також інша класифікація, відповідно до якої є АМ, які розвиваються безпосередньо від медичних організацій або фарм. компаній. Друга категорія

включає аптеки, які розвиваються як учасники великого холдингу або самостійно.

2.2. Особливості функціонування аптечних мереж в Україні

З переведення державних та комунальних аптечних закладів на повний госпрозрахунок та самофінансування розпочався процес дерегуляції: як керівні структури аптечної служби обласного рівня були створені обласні виробничі об'єднання «Фармація», були ліквідовані аптекоуправління. Цей етап запам'ятався створенням приватного аптечного підприємництва, який супроводжувався торгівлею із «розкладушок» та приватизацією колишніх державних фарм. закладів. Суб'єкти, що здійснювали торгівлю з «розкладушок», були задоволені таким станом справ, який здавався непорушним. Це й був перший етап дерегуляції фарм. ринку [18].

2.3. Основні принципи розвитку і розміщення аптечної мережі

Щодо перспективи подальшого розвитку роздрібного АР існують різні точки зору. І найцікавіше те, що суб'єкти фарм. ринку в цілому та суб'єкти роздрібною торгівлі зокрема мають суперечливі плани стосовно подальшого співіснування. Можливо, вперше за історію фарм. ринку, хоча й тимчасово, інтереси пацієнтів, окремих народних обранців, МОЗ, виробників, великих дистриб'юторів та окремих суб'єктів аптечної ланки співпадають. Варто зазначити, що на фарм. ринку впродовж останніх років йде підпільна, непомітна для звичайних громадян і неспеціалістів війна, а 2018 р. є переломним — це останній рік рівноваги, коли ресурси та кошти супротивників для ведення такої війни поки ще приблизно рівні [18].

Розглядаючи тенденцію розвитку аптечних закладів, слід зазначити, що найбільше аптечних торгових точок зосереджено в м. Київ, Дніпропетровській, Одеській, Харківській, Львівській та Київських областях. А найменше – в Луганській, Чернігівській, Сумській та Волинській областях. Станом на листопад

2020 року в Україні налічувалося понад 20 000 аптечних точок, серед яких топ-5 АМ володіє 3900 торгових точок (19,5% ринку), а топ 100 АМ – більш ніж 11 000.

2.4. Дослідження розвитку аптечної мережі в Україні на прикладі мережі аптек «...»

Контрагент ПП "СОЛОМІЯ-СЕРВІС" зареєстрована 20.11.1998 за юридичною адресою Україна, 3, Львівська обл., місто Львів, вулиця Бойчука. Керівником організації є Матківський Андрій Юрійович. На момент останнього оновлення даних 15.12.2022 стан організації - Не перебуває в процесі припинення.

Види діяльності

Основний:

47.73 Роздрібна торгівля фармацевтичними товарами в спеціалізованих магазинах.

Інші:

31.09 Виробництво інших засобів

46.19 Діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту

46.46 Оптова торгівля фармацевтичними товарами

49.41 Вантажний автомобільний транспорт

73.20 Дослідження кон'юнктури АР та виявлення громадської думки

73.12 Посередництво в розміщенні реклами в засобах масової інформації

70.21 Діяльність у сфері зв'язків із громадськістю

68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна

47.19 Інші види роздрібної торгівлі в неспеціалізованих магазинах

47.25 Роздрібна торгівля напоями в спеціалізованих магазинах

47.29 Роздрібна торгівля іншими продуктами харчування в спеціалізованих магазинах

47.74 Роздрібна торгівля медичними й ортопедичними товарами в спеціалізованих магазинах

47.75 Роздрібна торгівля косметичними товарами та туалетними приналежностями в спеціалізованих магазинах

В табл. 2.1. наведено діючі ліцензії АМ «....».

Таблиця 2.1

Ліцензії АМ «....»

Термін дії	Діяльність	Ліцензіар
28.02.2019	придбання; зберігання; перевезення; знищення; реалізація (відпуск) наркотичних засобів (списку 1 таблиці II та списку 1 таблиці III), психотропних речовин (списку 2 таблиці II та списку 2 таблиці III)	Державна служба України з ЛЗ та контролю за наркотиками
28.02.2024	Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	Ліцензійний реєстр на право здійснення господарської діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів

АМ все далі розширюється, внаслідок чого спрощує придбання медичних товарів все ближче до розташування споживачів. Наявні в асортименті аптек ЛЗ мають сертифікати якості, а також дотримуються всіх умов зберігання, транспортування та температурного режиму відповідно до вимог МОЗ України. Це гарантує придбання якісних медичних товарів у даній аптеці, як оригінальних ліків, так і дженериків. Надійність та безпека головні критерії аптеки [1].

ВИСНОВКИ

Таким чином, згідно опрацьованих літературних джерел наведено структуру та роль фарм. ринку в Україні. Сучасний стан фармацевтичної галузі України є задовільним, але потребує розробки стратегії її подальшого розвитку на період 2020 - 2030 рр.

Вказано правове регулювання фармацевтичного забезпечення населення України ЛЗ та ВМП. Правове регулювання виготовлення та застосування ЛЗ - один з перспективних напрямків, при цьому найважливішим фактором побудови ефективної системи забезпечення якості ЛЗ на рівні держави виступає нормативне регулювання різних аспектів її створення і функціонування за допомогою нормативно-правових актів та нормативних документів, гармонізованих з європейським і міжнародним законодавством.

Охарактеризовано місце АМ на фармацевтичному ринку та їх класифікація. На сьогодні характерною ознакою розвитку торгівлі АМ є диверсифікація асортименту і надання послуг.

Вказано особливості функціонування АМ в Україні. Більшість АМ для того, щоб підвищити конкурентні позиції, надає додаткові послуги: безкоштовну інформаційну допомогу, консультацію лікаря, перевірку зору, вимірювання АТ та ін.

Наведено основні принципи розвитку і розміщення АМ. При вирішенні питання про доцільність розміщення нових аптек рекомендується враховувати стан аптек, що вже функціонують у регіоні: виконуваний ними обсяг роботи, ступінь зношеності приміщень та обладнання та інші фактори.